

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

بهرام رحمانی
۲۶ مارچ ۲۰۱۶

نگاهی به وضعیت ایران در سال ۱۳۹۴!

۲

دستمزد کارگران برای سال ۱۳۹۵

تصمیم شورای عالی کار و تعیین دستمزد ناچیز ماهیانه ۸۱۱ هزار تومان را می‌توان گام هدفمند دولت در جهت آزادسازی دستمزدها در دوران پسابرجام ارزیابی کرد.

پس از مدت‌ها بحث و تبلیغات شورای عالی کار در چارچوب راهبرد اقتصادی-اجتماعی حکومت بسته جدید حقوق و دستمزد کارگران مشمول قانون کار را تصویب کرد. مطابق این مصوبه ضدکارگری حداقل مزد سال ۱۳۹۵ کارگران رسمی ماهیانه ۸۱۱ هزار تومان تعیین گردید.

حداقل دستمزد که باید در سال ۱۳۹۵ بابت انجام یک ماه کار به هر کارگر پرداخت شود مبلغی در حدود ۸۱۱ هزار و ۶۸۰ تومان خواهد بود. در مورد دیگر مزایای کارگران نیز شورای عالی کار هیچ تغییری نسبت مصوبه سال گذشته انجام نداد و مزایایی مانند حق بن و پایه سنواتی کارگران به ترتیب همان مبالغ ۱۱۰ هزار تومان و ۳۰ هزار تومان در ماه باقی خواهد ماند.

پس از نمایش انتخابات اخیر، این نخستین اقدام و تصمیم دولت در خصوص یکی از مهم‌ترین مطالبات کارگران به‌شمار می‌آید. این امر نشان‌دهنده ماهیت برنامه‌های دوران پسا برجام و محور و مضمون «اقتصاد مقاومتی» خامنه‌ای و سیاست‌های دولت روحانی است. به عبارت دیگر، پس از لغو تحریم‌های اقتصادی ایران و آزاد کردن میلیاردها دالر پول بلوکه شده، هیچ چیزی نصیب کارگران و محرومان جامعه‌مان، باز هم تحمل فقر و فلاکت بیشتر، نشده است.

شورای عالی کار، در شرایطی حداقل دستمزد سال ۱۳۹۵ کارگران را ماهیانه ۸۱۱ هزار تومان تعیین کرد که بر پایه برآوردهای رسمی از زمان اجرای هدفمندی یارانه‌ها (آزاد سازی اقتصادی)، ارزش درآمد افراد مزد و حقوق‌بگیر «سالیانه ۳/۷ درصد کاهش یافته است... خانوار شهری نتوانسته سطح درآمد و سطح هزینه‌های خود را در حد تورم پوشش دهد و در نتیجه سطح رفاه خانوار ... کاهش یافته است».

به‌علاوه در نتیجه اجرای آزادسازی اقتصادی و خصوصی‌سازی در سال‌های گذشته از جمله در دولت حسن روحانی: افزایش نرخ تورم، قدرت خرید بخشی از افرادی که دارای درآمد ثابتی هستند، کاهش داده و دارایی‌های افراد ثروتمند بیش از نرخ تورم یا حداقل متناسب با نرخ تورم افزایش یافته است.

تصمیم شورای عالی کار با حمایت مستقیم دولت از پیشنهادهای کارفرمایان و هم‌دستی خانه کارگر و شوراهای اسلامی کار صورت پذیرفت.

علی ربیعی وزیر کار پس از انتشار مصوبه حداقل دستمزد سال ۱۳۹۵ کارگران، نشان‌دهنده این واقعیت است که تصمیم شورای عالی کار و تعیین دستمزد ماهیانه ۸۱۱ هزار تومان گام هدفمند دولت در جهت آزادسازی دستمزدها در دوران پسابرجام است. یعنی تعیین دستمزد بهمیزان اعلام شده، منطبق بر مفاد برنامه بودجه سال ۱۳۹۵ و لایحه برنامه ششم توسعه است.

در تعیین دستمزد کارگران، همواره بر تأکید بر نرخ تورم و تأمین هزینه معیشت خانواده ۴ نفره کارگری صراحت دارد. حکومت اسلامی، در سال‌های اخیر که حتی خود نیز نرخ تورم ۴۰ درصدی را تأیید کرده بود، با ترفندهای مختلف از تعیین دستمزد کارگران بر اساس نرخ تورم طفره می‌رفت، اما با حاکم شدن رکود بر اقتصاد و پائین بودن قیمت مواد مورد استفاده در صنعت ساختمان، و همچنین با غنیمت شمردن فرصت «از میانگین تورم ۲۵۰ قلم کالا» که «شامل سیمان، آجر، تیر آهن نیز می‌شود». (خبرگزاری ایلنا، ۴ اسفندماه ۱۳۹۴)، نرخ تورم را ۱۲ درصد اعلام کرده و بر تعیین دستمزد کارگران بر پایه این نرخ تورم «۱۲ درصدی» تأکید می‌ورزد. مثلاً، اخیراً وزیر کار، علی ربیعی، اعلام کرد: «تلاش می‌شود منافع کارآفرینان و کارگران به‌طور توأم لحاظ شود. ... به‌طور یقین اعلام می‌کنم افزایش دستمزد کمتر از نرخ تورمی اعلامی نخواهد بود». (خبرگزاری مهر، ۱۷ بهمن‌ماه ۱۳۹۴) با وصف این‌که روز ۱۷ دی‌ماه ۱۳۹۳، خبرگزاری‌های ایلنا و مهر هزینه معیشت خانواده چهار نفره را ۳ میلیون و چهارصد هزار تومان گزارش کردند، یک سال بعد از آن تاریخ، یعنی ۱۰ آذرماه ۱۳۹۴، خبرگزاری ایلنا، هزینه معیشت یک خانواده چهار نفره را «سه میلیون و ۷۰۰ هزار تومان» اعلام کرد و چندی پیش، رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی گفت: «این رقم امسال به‌سه میلیون و ۲۰۰ هزار تومان افزایش یافته است که مربوط به‌حاشیه شهرها است». (خبرگزاری ایسنا، ۱۴ مهرماه ۱۳۹۴) حتی مرکز آمار حکومت هم هزینه خانواده چهار نفره را «سه میلیون و ۲۰۰ هزار تومان» برآورد کرده است. (روزنامه اعتماد، ۶ اسفندماه ۱۳۹۴)

در چنین شرایطی که «بیش‌تر از ۸۰ درصد بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی حداقل‌بگیر هستند». (ایلنا، ۱۷ بهمن‌ماه ۱۳۹۴)، تعیین حداقل دستمزد برای کارگران، حتی از یک‌پنجم خط‌فقر در کشورمان (سه میلیون و ۲۰۰ هزار تومان) کمتر است. در صورتی‌که خانواده کارگری بتواند «۱۰ میلیون تومان» برای رهن خانه بپردازد، می‌تواند در نارمک تهران یک واحد «۶۰ متری و یک‌خوابه» را با «پرداخت» یک‌میلیون تومان (اجاره بها) در ماه اجاره کند». (خبرگزاری مهر، ۸ اسفندماه ۱۳۹۴)

حمیدرضا سیفی و اصغر آهنی‌ها، و هم‌صدا با اینان، دبیرکل کانون عالی شوراهای اسلامی کار. حمیدرضا سیفی، عضو هیئت‌رئیس کانون عالی کارفرمائی کشور، اخیراً ادعا کرد: «تحمیل افزایش مزد نامعقول به‌محوزه کارفرمائی در شرایطی که اقتصاد کشور دچار رکود و بحران است به‌ورشکستگی بیش‌تر و تعطیلی واحدهای تولیدی می‌انجامد». (خبرگزاری ایلنا، ۱۹ دی‌ماه ۱۳۹۴)

اصغر آهنی‌ها، نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار، پا را از سیفی نیز فراتر گذاشته و در تلاشی برای «آزادسازی» مزد اعلام کرد: «این‌که حداقل دستمزد یک‌سانی را برای همه گروه‌ها تعیین و اعلام می‌کنیم نمی‌تواند با عدالت مزدی باشد». (خبرگزاری مهر، ۲۱ دی‌ماه، ۱۳۹۴) و در تفسیری جدید از ماده ۴۱ قانون کار، افزود: «طبق قانون موجود، دستمزدها باید به‌صورت منطقه‌ای و باتوجه به‌توان صنایع و حتی نوع صنعت تعیین شود». در یکی از جلسه‌های شورای عالی کار، آهنی‌ها؛ «هزینه معاش روزانه هر نفر» را مبلغ ۵۲۴۵ تومان و «هزینه‌های معاش

کارگران را حدود ۶۳۰ هزار تومان در ماه برآورده کرده است». (خبرگزاری ایلنا، ۹ اسفندماه ۱۳۹۴) در این مورد، خبرگزاری مهر، ۹ اسفندماه، نوشت: «کارفرمایان سبد معیشت خانوار روستائی را برای کلان‌شهرها مطرح می‌کنند و تأثیر مسکن، آموزش، درمان و... در آن دیده نشده است». در رابطه با هزینه معیشت خانواده کارگری، آهنگی‌ها اخیراً اعلام کرده است: «سبدهی که انجمن‌های صنفی کارگران برای دستمزد آن‌ها تعیین کرده دستکم دو میلیون و ۱۵۰ هزار تومان است... تصمیم‌گیری‌ها درباره عدد و رقم «دستمزد» باید منطقی‌تر باشد». (روزنامه اعتماد، ۶ اسفندماه ۱۳۹۴)

دبیرکل کانون عالی شوراهای اسلامی کار، در توجیه عملکرد کارفرمایان، اخیراً گفت: «کارفرمایان به شرط داشتن شرایط افزایش حقوق، خواستار واقعی شدن دستمزد کارگران هستند». (خبرگزاری ایسنا، ۹ اسفندماه ۱۳۹۴)

سران تشکل‌های دست‌ساز حکومت نیز، برای توجیه عملکردهای دولت و کارفرمایان جهت کاستن هرچه بیشتر از حداقل دستمزد کارگران و «آزادسازی» مزد، ترندهای معمول‌شان را به کار گرفته‌اند. برای مثال، رئیس کانون شوراهای اسلامی البرز، اخیراً گفت: «نرخ تورم به ۱۲ درصد رسیده است، نمی‌توانیم از کارفرمایان بخواهیم که به ما ۳۰ درصد افزایش دستمزد بدهند». (خبرگزاری ایسنا، ۱۲ بهمن‌ماه ۱۳۹۴)

خبرگزاری مهر، ۶ اسفندماه ۱۳۹۴، با اشاره به اعلام وزیر کار درباره «توزیع بسته امنیت غذایی نوری در بین اقشار نیازمند»، نوشت: «دولت معتقد است با وجود پائین بودن درآمد کارگران، اما آن‌ها را نمی‌توان در گروه‌های مدنظر دولت در واگذاری بسته‌های امنیت غذایی قرار داد و امروز در کشور گروه‌هایی را داریم که اوضاعی به مراتب بدتر از کارگران دارند».

در چنین شرایطی، خبرگزاری ایلنا، ۸ اسفندماه ۱۳۹۴، از پرداخت نشدن «سه ماهه مزد معوقه، عیدی پایان سال ۱۳۹۲ و حق سنوات کارگران تعدیل‌شده کارخانه نیکنخ سمنان»، بعد از گذشت «دو سال از اخراج ۵۰ نفر از کارگران» این کارخانه گزارش داد و افزود: «کارفرما در زمان شروع به تعدیل (کارگران) و تعطیلی کارخانه از آن‌ها برگه سفید امضای تسویه حساب دریافت کرده بود».

خبرگزاری ایلنا، ۲ اسفندماه ۱۳۹۴، از اعتراض کارگران معدن زغال‌سنگ طرزه دریافت نکردن «۳ ماه و نیم... مزد معوق به همراه پرداخت نشدن ۱۶ ماه حق بیمه به بیش از یک‌هزار و ۲۰۰ کارگر» این معدن گزارش داد و افزود که، حتی چهار نفر از کارگران معدن طرزه، به علت این اعتراض، از سوی نیروهای امنیتی بازداشت شدند. در گزارشی دیگر، ایلنا ۳ اسفندماه، «از تعویق ۲ ماهه در پرداخت حقوق و مزایای بیش از سه هزار و ۸۰۰ نفر از کارگران شرکت معدنی زغال‌سنگ کرمان خبر داد». ایلنا در ادامه این گزارش در حالی که «علت عدم پرداخت مطالبات کارگران شرکت زغال‌سنگ کرمان را به‌دهی شرکت‌های دیگر به این شرکت معدنی و همچنین وجود دلالت‌های زغال‌سنگ که مواد معدنی را با سود بیشتر از خارج از کشور وارد می‌کنند مرتبط دانست، افزود: در حالی که قیمت زغال‌سنگ تولید معادن داخل به قیمت ۳۶۰ هزار تومان به صورت غیرنقدی در اختیار شرکت‌های مصرف‌کننده قرار می‌گیرد»، شرکت‌های خریدار، زغال‌سنگ مورد نیاز را «به قیمت ۵۱۰ هزار تومان به صورت نقدی خریداری و وارد می‌کنند». بی‌قانونی و بهره‌کشی از کارگران در مناطق «آزاد و ویژه اقتصادی» به وسیله پیمان‌کاران «دست‌چندم» بسیار وخیم‌تر است. ایلنا، ۱۱ بهمن‌ماه ۱۳۹۴، نوشت: «با دستور وزارت نفت، تمامی کارفرمایان و پیمان‌کاران منطقه ویژه عسلویه موظف شدند که تا روز پنجم اسفندماه سال جاری تمامی مطالبات کارگران پیمان‌کاری شاغل در پروژه‌های این منطقه را پرداخت کنند». بعد از آن تاریخ شاهد گزارش‌های فراوانی از اعتراض‌های کارگری در منطقه آزاد عسلویه بوده‌ایم: ایلنا، ۶ اسفندماه ۱۳۹۴، از اعتراض‌های کارگران فازهای ۱۴، ۱۹، ۲۰ و ۲۱ منطقه ویژه عسلویه به دریافت نکردن «نزدیک به هشت ماه معوقات مزدی پرداخت‌نشده‌شان گزارش داد. یک کارشناس حقوقی

به‌ایلنا، ۵ اسفندماه، گفت: «قصور کارفرمایان یک تخلف مبرهن است و وزارت نفت می‌تواند کارفرمایان متخلف را به مراجع قضائی ذی‌صلاح معرفی کند». در صورتی که ایلنا، ۸ اسفندماه، «از اخراج حدود سی نفر از کارگران فازهای ۲۰ و ۲۱» گزارش داد و افزود: «کارگران موردنظر در استخدام آن گروه از پیمان‌کارانی بودند که تا این لحظه از اجرای دستورالعمل وزارت نفت خودداری کرده‌اند». یکی از کارگران به ایلنا، ۱۰ اسفندماه، گفت: «سازمان مناطق آزاد طبق قانون کار موظف است که نسبت به‌اخذ ضمانت‌های مالی لازم از پیمان‌کاران اقدام نماید... اما از همین قانون کار هم برای پرداخت مطالبات کارگران استفاده نمی‌شود».

خبرگزاری مهر، ۹ مهرماه ۱۳۹۴، نوشت: «برخی حتی حاضر به‌پرداخت حداقل حقوق نیز نیستند و با سندسازی افراد را مجبور می‌کنند بخشی از حقوق‌شان را به‌صورت نقدی پس از دریافت و ثبت در حساب‌های بانکی، بازگردانند. ... در کارگاه‌های زیرپله‌ای برای دو شیفت تنها ۳۵۰ هزار تومان پرداخت می‌شود». با وجود برقرار کردن چنین شرایطی، وزیر کار، ربیعی، اخیراً در دیدار با وزیر عدالت و صلح واتیکان، گفت: «با رنج مردم سروکار دارم». ربیعی، با اعلام این‌که «مبارزه با فقر، کاستن از رنج مردم، رفع تبعیض و کمک به‌توزیع عادلانه درآمد از جمله مسئولیت‌های وزارت... کار است»، افزود: «ما با کمال میل تجارب خودمان را در زمینه کاهش فقر و گسترش عدالت اجتماعی در اختیار شما قرار می‌دهیم». (خبرگزاری مهر، ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۹۴)

در مورد ادعای ربیعی مبنی بر «توزیع عادلانه درآمد» زیر لوای حکومت «نماینده خدا روی زمین»، فقط در تهران ۲۵ هزار نفر کارتن‌خواب‌اند که «از این تعداد بیش از ۳۰۰۰ تن زن هستند». (خبرگزاری ایلنا، ۲۰ بهمن‌ماه ۱۳۹۴) یکی از کارگران، در گفتگویی با ایسنا، ۲۱ دی‌ماه ۱۳۹۴، گفت: «در ازای ۴۴ هزار تومان یارانه‌ای که می‌گیریم ۴۴۰ هزار تومان هزینه می‌پردازیم».

در مورد همان ۴۴ هزار تومان وجه نقدی و «در واکنش به‌برخی خبرها مبنی بر پیشنهاد وزارت رفاه برای حذف ۱۵ میلیون نفر از یارانه‌گیران»، احمد میدری، معاون وزیر کار، گفت: «این پیشنهاد از سوی کارشناسان و نمایندگان کمیسیون اجتماعی مجلس مطرح شده» است. (روزنامه اعتماد، ۱۵ بهمن‌ماه ۱۳۹۴) در پاسخ به‌این پرسش که: «آیا امکان حذف ۱۵ میلیون نفر از یارانه‌گیران را دارید؟» میدری گفت: «امکان حذف ۸۰ میلیون نفر هم وجود دارد». در چنین روندی، تنها با تشدید مبارزه و اتحاد و همبستگی طبقاتی می‌توان در برابر این اقدامات حکومت اسلامی مقاومت کرده و از منافع کارگران و محرومان و ستمدیدگان دفاع نمود. مبارزه برای تامین امنیت شغلی و افزایش دستمزدها، جدا از رزم و پیکار خستگی‌ناپذیر در جهت سرنگونی حکومت سرمایه‌داری ایران نبوده و نیست. دولت روحانی، همچون گذشته به‌سرکوب فعالان جنبش‌های اجتماعی به‌ویژه فعالین جنبش کارگری و کارگران فرهنگی (معلمان)، روزنامه‌نگاران و... ادامه می‌دهد.

در اوایل ماه مارس، رضا شهابی عضو هیئت مدیره سندیکای شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، با این‌که وی به‌خاطر مشکلات سلامتی در مرخصی استعلاجی بود، بار دیگر به‌یک سال زندان محکوم شد.

داود رضوی عضو هیئت مدیره سندیکای شرکت واحد نیز در ۱۷ فوریه ۲۰۱۶، در دادگاه انقلاب اسلامی تهران به‌اتهام واهی اقدام علیه امنیت ملی به ۵ سال زندان محکوم شد. ابراهیم مددی معاون هیئت مدیره سندیکای واحد با همان اتهامات در انتظار محاکمه است.

در ۲۲ فوریه، اسماعیل عبدی عضو انجمن صنفی معلمان تهران به ۶ سال زندان محکوم شد. وی به‌اتهام «تجمع و تبانی برای اخلال در نظم عمومی» و «تبلیغ علیه آموزش ملی» مجرم شناخته شد.

سه عضو دیگر انجمن صنفی معلمان، محمود بهشتی لنگرودی، محمدرضا نیک‌نژاد و مهدی بَهلوی به اتهام شرکت در فعالیت‌های صنفی هر یک به ۵ سال زندان محکوم شدند.

فهرست فعالان جنبش کارگری که از اواخر سال گذشته محکوم شده‌اند، مرتباً طولانی‌تر می‌شود. از جمله دستگیرشدگان عبارتند از: علی امیر قلی (محکوم به ۲۱ سال زندان)، آرش صادقی (۱۹ سال)، محمود صالحی (۹ سال)، گلرخ ابراهیمی (۶ سال)، جعفر عظیم‌زاده (۶ سال)، بهمن موسوند (یک سال)، نوید کامران (۱ سال)، عثمان اسماعیلی (۱ سال) و...

بسیاری از تشکل‌های کارگری جهان، به‌ویژه سندیکاهای فرانسه، خواستار لغو محکومیت‌های غیرعادلانه و مغایر با آزادی‌ها و حقوق اساسی بوده و نیز آزادی فوری و بی‌قید و شرط همه فعالان دربند که به‌خاطر فعالیت‌های سندیکائی و دفاع از حقوق به‌حق مزدگیران زندانی شده‌اند، را خواستار شده‌اند.

وضعیت وخیم معیشتی بازنشستگان کشور

در گرماگرم تبلیغات پرسروصدای سران و مقامات حکومت اسلامی پیرامون حل معضله‌های اقتصادی با اجرای بسته «تحرك اقتصادی» و اعطای کارت خرید، بازنشستگان و مستمری‌بگیران سراسر کشور مخالفت و اعتراض‌شان را به‌طرح خرید کالا به‌شکل‌های مختلف بروز دادند.

خبرگزاری ایسنا، ۲۳ دی‌ماه، در گزارشی، با اشاره به‌ناخشنودی و اعتراض بازنشستگان، نوشت: «در این طرح گفته شده وام به کسانی تعلق می‌گیرد که سقف دریافتی آن‌ها از یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار تومان تجاوز نکند، درحالی‌که بخش اعظمی از مستمری‌بگیران و بازنشستگان حقوق زیر میلیون تومان دارند و کسی را نداریم که بالای سه میلیون تومان حقوق بازنشستگی بگیرد، از آن گذشته حقوق بازنشستگان کفاف خرج روزمره و هزینه‌های خوراک و درمان آن‌ها را هم به‌سختی می‌دهد، چه برسد به‌این‌که بخواهند اقساط سنگین وام را پرداخت کنند».

در بخش دیگر این گزارش، با صراحت تأکید شده که: «بازنشستگان از طرح خرید کالا استقبال نکردند... در بحث تقویت قدرت خرید و کمک به معیشت کارگران شاغل و بازنشسته، راه‌اندازی تعاونی‌های بازنشستگان بوده که اعضای این تعاونی‌ها از طریق پرداخت حق عضویت‌های خود امکان خرید کالا توسط تعاونی و دسترسی به کالاهای موردنیاز خود را فراهم کنند». یا به‌عبارتی روشن‌تر، قدرت خرید مستمری‌بگیران و بازنشستگان در چارچوب تعاونی می‌تواند افزایش و بهبود یابد. طرح خرید کالا و کارت‌های اعتباری، در چارچوب بسته تحرك اقتصادی دولت و نیز مطابق با رهنمودها و توصیه‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی به‌مرحله اجرا درآمده است. البته این طرح، برای نخستین‌بار، در دولت احمدی‌نژاد مطرح شده بود. بنا بر این طرح، ابتدا قرار بود که پرداخت وام برای خرید کالا ۱۰ میلیون تومان باشد که پس از اندک مدتی به ۶ میلیون تومان کاهش یافت. نکته بسیار مهم این است که، طبق این طرح- و اصولاً طبق راهبرد اقتصادی دولت روحانی و نیز چارچوب اقتصاد مقاومتی ولی‌فقیه- بانک‌ها با تغذیه از منابع مالی و درآمدهای کشور، سودهای سرشار به‌جیب می‌زنند و به‌این‌ترتیب روند خصوصی‌سازی بانک‌ها و حضور بانک‌های خارجی، به‌ویژه بانک‌های اروپائی و امریکائی، تسهیل می‌گردد. سود حاصل از وام بانک‌ها به‌مردم -به‌ویژه به‌کارگران و بازنشستگان- ۱۷ درصد اعلام شده است. یعنی این‌که بانک‌ها از جیب مردم و به‌نام خرید کالا، منفعت می‌برند. مخالفت دولت و مجلس با انتقال پول به‌کانال تعاونی‌های تولیدی و مصرفی -به‌ویژه تعاونی‌های مصرف کارگری- به‌جای انتقال پول به‌بانک‌ها و کارت اعتباری و وام خرید، خود گویای ماهیت این برنامه و غارتگری طراحان آن است.

دولت روحانی، در چارچوب اقتصاد مقاومتی ولی فقیه، در حالی با بوق و کرنا از اجرای طرح خرید کالا و اعطای کارت‌های اعتباری خرید دم می‌زند که حاضر نیست بدهی کلانش به‌سازمان تامین اجتماعی، که منبع اصلی حقوق و دریافتی بسیاری از مستمری‌بگیران و بازنشستگان خصوصاً کارگران و فرهنگیان بازنشسته است را بازپرداخت کند. خبرگزاری ایلنا، ۲۱ دی‌ماه ۹۴، از قول علی‌رضا محبوب، دبیرکل خانه کارگر حکومت، اعتراف کرد که، دولت بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان به‌سازمان تامین اجتماعی بدهکار است و از بازپرداخت آن سر باز می‌زند. ایلنا نوشت: «بر اساس پیش‌بینی هرم جمعیتی کشور، تا کمتر از دو دهه دیگر حدود ۱۵ درصد جمعیت کشور را افراد سال‌خورده تشکیل خواهند داد... با این وضعیت بهتر است هرچه زودتر دولت برای بازپرداخت بدهی ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی خود به سازمان تامین اجتماعی چاره‌اندیشی کند تا بتوان از هم‌اکنون زیرساخت‌های تامین نیازهای این گروه از جامعه را تامین کرد». در عین حال، بنا بر آمارهای رسمی، اکثریت بازنشستگان و مستمری‌بگیران سراسر کشور زیر خط فقر بسر می‌برند.

چنین طرحی، به‌زیان منافع بازنشستگان و مستمری‌بگیران است که آفرینندگان نعمت‌های مادی و معنوی جامعه ما به‌شمار می‌آیند و با کار و زحمت خود در طول سال‌ها، چرخ‌های زندگی در کشور را به‌حرکت درآورده‌اند.

زنان ایران در سال ۱۳۹۴

حکومت اسلامی ایران، حکومتی زن‌ستیز و آزادی‌ستیز و حامی و بازتولیدکننده گرایش ارتجاعی مردسالاری است. زنان در همه عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی نقش کم‌رنگی دارند. به‌عنوان مثال، تنها حدود ۱۳ درصد زنان در امر اشتغال و تولید حضور دارند. با این وجود، سران و مقامات حکومت اسلامی، همواره از جنبش زنان وحشت دارند و به‌همین دلیل همواره یک بخش ثابت صحبت‌های امام جمعه‌های مرتجع سراسر کشور، توهین و اهانت و حمله به‌زنان است. حتی عوامل جانی این حکومت، برای خانه‌نشین کردن زنان به‌هر جنایتی، از جمله اسیدپاشی به‌صورت آن‌ها نیز بهره می‌جویند.

در مقطع برگزاری انتخابات دهمین دور مجلس شورای اسلامی و پنجمین دور خبرگان رهبری در اسفند ماه ۱۳۹۴، تبلیغات و هیاهویی مبنی بر تغییر «کمپین تغییر مردانه مجلس» بر بسیاری از اخبار این سال سایه افکند. در حوزه زنان نیز تشکیل یک کمپین در همین رابطه و نیز ثبت‌نام ۱۶ زن برای نامزدی خبرگان رهبری اخبار مهم پیش از برگزاری این دو انتخابات بودند.

کمپین «تغییر چهره مردانه مجلس» از سوی تعدادی از فعالان اصطلاح‌طلب از اواسط پائیز اعلام موجودیت کرد. پیشنهاد سهمیه ۵۰ کرسی برای زنان در مجلس شورای اسلامی خواست اصلی این کمپین بود.

اما پس از رد صلاحیت گسترده چهره‌های اصلاح‌طلب داوطلب برای نمایندگی مجلس از سوی شورای نگهبان و نیز رد صلاحیت تمامی زنانی که این کمپین از آن‌ها حمایت کرده بود، عملاً تلاش‌های فعالین این کمپین متوقف شد.

مجلس خبرگان رهبری تا کنون هیچ نماینده زنی را به‌خود ندیده است. در دو دوره پیشین نیز زنانی برای نامزدی این مجلس ثبت نام کرده بودند اما تعدادشان اندک بود.

صلاحیت هیچ‌یک از ۱۶ زنی که خود را نامزد مجلس خبرگان کرده بودند تأیید نشد و دلیلی نیز برای این رد صلاحیت‌ها ذکر نشد.

پس از اعلام نتایج انتخابات، راهیابی ۱۴ زن به‌مجلس در دور اول انتخابات بود. به‌ویژه آن که تقریباً تمامی این زنان متعلق به‌جناح اصلاح‌طلبی حکومت هستند.

شاید بتوان بدترین تصمیم مجلس در سال ۱۳۹۴ برای زنان را مخالفت نمایندگان با کلیات طرح اعطای تابعیت به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی دانست.

این طرح دارای ۸ ماده است که در مهم‌ترین ماده آن آمده است: «فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا می‌شوند و ازدواج مذکور تا تاریخ تصویب این قانون صورت گرفته است، بعد از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام در صورتی که قبل از آن ۵ سال متوالی یا متناوب در ایران سکونت داشته باشند با تقاضای آنان و بشرط نداشتن سوء پیشینه امنیتی و یا محکومیت موثر کیفری به تابعیت ایران درمی‌آیند».

این قانون حتی در صورت تصویب هنوز با اعطای کامل تابعیت مادران ایرانی به فرزندان‌شان که خواست فعالین حقوق زن است، فاصله زیادی دارد و به گفته حقوق‌دانان بیش‌تر مشکل اقامت این فرزندان را تا قبل از سن ۱۸ سال رفع کرده در حالی که مشکل بی‌تابعیتی آن‌ها تا سن ۱۸ سالگی همچنان برجاست.

در مهرماه سال ۱۳۹۴، برای چندین روز خبر اول در عرصه زنان جلوگیری از خروج یک ملی‌پوش تیم فوتسال زنان از کشور توسط همسرش بود. نیلوفر اردلان کاپیتان تیم ملی فوتسال بانوان ایران که قرار بود برای شرکت در بازی‌های آسیایی به مالزی برود هنگام خروج از کشور متوجه شد که همسرش او را ممنوع‌الخروج کرده است.

خبری‌شدن این موضوع در رسانه‌ها، باعث شد تا دو ماه بعد، برای بازی‌های جام جهانی فوتسال زنان که در گواتمالا برگزار شد، دادستانی اجازه خروج او از کشور را صادر کند.

بحث ورود زنان به استادیوم‌های ورزشی از زمان دولت محمود احمدی‌نژاد یکی از موضوعات مطرح حوزه زنان است.

فدراسیون جهانی والیبال اعلام کرده تنها در صورت رفع ممنوعیت حضور زنان تماشاگر در بازی‌ها است که میزبانی رقابت‌های لیگ جهانی والیبال در ماه ژوئن ۲۰۱۶ از ایران بازپس گرفته نخواهد شد.

سال ۱۳۹۴، سال پرتغییری برای زنان زندانی نبود. سجاده عرب‌سرخ و آتنا دائمی تنها زنان زندانی شناخته‌شده‌ای هستند که در سال گذشته آزاد شدند.

بهاره هدایت، نرگس محمدی، زینب جلالیان، ریحانه طباطبائی، آتنا فرقدانی، افسانه بایزیدی و بسیاری دیگر از زنان کمتر شناخته شده که در فعالیت‌های مدنی مشارکت داشته‌اند، همچنان در زندان به سر می‌برند.

قوانین حکومت اسلامی ایران، همگی ضد زن است و زنان بسیاری قربانی بیکاری و فقر و مشکلات متعددی دست‌به‌گریبان هستند. مبارزه برای ایجاد تشکل‌های زنان و فراهم آوردن امکاناتی برای کمک به زنان آسیب‌دیده و مورد خشونت قرار گرفته، مبارزه بر علیه اسید پاشی و قتل ناموسی، مبارزه بی‌امان علیه مردسالاری همه مسایلی هستند که فعالین مدافع حقوق زن در جامعه ایران، برای متحقق کردن آن مبارزه می‌کنند و تاکنون نیز آگاهانه بهای سنگینی پرداخته‌اند.

به این ترتیب، نقش و جایگاه جنبش رهائی زن برای آزادی و برابری در ایران، حائز اهمیت شایانی است. در جنبش بهبود موقعیت زنان و یا رسیدن به برابری با مردان، هر پیشرفتی به وجود آید بی‌تردید به‌یاز شدن فضای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور کمک شایانی می‌کند. از این رو، باید به‌طور دائمی و پیگیر جنبش زنان را تقویت کرد و فعالانه در آن حضور داشت.

گزارش سال ۲۰۱۵ احمد شهید، درباره حقوق بشر در ایران

احمد شهید، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران، روز پنجشنبه ۲۰ اسفند ۱۳۹۴، با انتشار گزارشی اعلام کرد که در سال ۲۰۱۵ میلادی نزدیک به هزار نفر در ایران اعدام شده‌اند که نیمی از آن‌ها جرائم مربوط به مواد مخدر مرتکب شده بودند.

گزارش احمد شهید در پنجمین سال فعالیت وی در سمت نماینده سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران منتشر می‌شود و در جلسه آتی شورای حقوق بشر این سازمان مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

شهید در گزارش خود آورده است که بر اساس مرکز اسناد حقوق بشر ایران در سال گذشته میلادی ۹۶۶ نفر در ایران اعدام شده‌اند که پانصد تن از آن‌ها جرائم مربوط به مواد مخدر مرتکب شده بودند.

بر اساس جدولی که در این گزارش منتشر شده، رقم کل اعدام‌ها در ایران در سال ۱۳۸۳، معادل ۹۱ نفر بوده، که در سال ۱۳۹۱ به ۶۹۷ تن رسیده است. تعداد اعدام‌های سال ۱۳۹۴، بیشترین تعداد در ده سال اخیر گزارش شده است.

همچنین در این، گزارش ذکر شده که بیشترین تعداد اعدام‌ها مربوط به زندان قزل‌حصار بوده است. این زندان علاوه بر تعدادی زندانی سیاسی، بیش‌تر زندانیان مربوط به جرائم مواد مخدر را در خود جای داده است.

آزادی بیان: بنا بر گزارش احمد شهید، ایران در سال ۲۰۱۴، یازده پیشنهاد حقوق بشری دریافت کرده است که دو پیشنهاد را کامل و چهار پیشنهاد را جزئی پذیرفته است. به‌موجب موارد پذیرفته شده، ایران قبول کرده است که قدم‌های لازم را بردارد تا تمامی شهروندان از حقوق و آزادی‌های بیان‌شده در قانون اساسی ایران بهره‌مند شوند.

با این حال در گزارش وی قید شده که در سال ۲۰۱۵ میلادی، شش نویسنده، هنرمند و موسیقی‌دان همراه با ۲۲ روزنامه‌نگار و ۲۳ فعال اجتماعی و فضای مجازی در ایران دستگیر شده‌اند.

انتخابات مجلس: احمد شهید در گزارش خود به انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری در هفتم اسفندماه نیز پرداخته است. در نموداری که تعداد نامزدهای انتخابات مجلس در ادوار دهگانه را بررسی کرده، نشان داده می‌شود که تعداد علاقه‌مندان برای نامزدی چهار برابر شده، با این حال تعداد افراد تأیید صلاحیت شده تنها دو برابر و از آن‌سو تعداد افراد رصلاحتیت شده حدود هفت برابر است.

در ادامه این گزارش به رصلاحتیت‌ها، حاشیه‌ها و سرکوب‌ها، به‌ویژه برهم خوردن سخنرانی افراد سرشناس در روزهای پیش از انتخابات پرداخته شده است.

حقوق زنان: احمد شهید در این بخش از گزارش خود به مسأله ممنوعیت خروج نیلوفر اردلان، کاپیتان تیم ملی فوتبال زنان از ایران برای حضور در مسابقات فوتبال پرداخته و به‌این نکته اشاره کرده است که زنان متاهل در ایران بدون اجازه شوهر حق اخذ پاسپورت و خروج از ایران را ندارند.

مسأله ندادن پاسپورت ایرانی به‌کودکانی که از پدران غیرایرانی به‌دنیا آمده‌اند، لایحه حمایت از خانواده و افزایش جمعیت، پرداخت پاداش به‌قضات پرونده‌های طلاق که توانسته‌اند زوجین را از طلاق منصرف کنند و همچنین مسأله «بدحجابی» و اعلام جرم علیه آن از دیگر مواردی است که شهید در این بخش به‌آن‌ها پرداخته است.

حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی: احمد شهید در این بخش نسبت به‌پایمال شدن حقوق اقلیت‌ها ابراز نگرانی جدی کرده و گفته است که تبعیض‌های سیستماتیک علیه آن‌ها و همچنین آزار و اذیت خانواده‌های بهائی، همچنان ادامه دارد.

علاوه بر مسأله بهائیان، مشکل نوکیشان مسیحی که پیش‌تر مسلمان بودند نیز در این گزارش ذکر شده است.

گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران، از جامعه جهانی خواسته است تا همچنان به‌تعهدات‌شان در قبال وضعیت حقوق بشر در ایران وفادار بمانند و از ایران نیز خواسته شده که کار دریافت اطلاعات در خصوص وضعیت حقوق بشر را تسهیل کند.

این پنجمین سال متممادی است که شهید در مقام گزارشگر ویژه سازمان ملل فعالیت می‌کند، با این حال تاکنون حکومت اسلامی ایران اجازه سفر به ایران را به‌وی نداده است تا از نزدیک وضعیت حقوق بشر در ایران را رصد کند. تا چندی دیگر، شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد تصمیم می‌گیرد که آیا شهید را مجدداً در سمت گزارشگر ویژه ابقا کند یا خیر. این در حالی است که روز سیزدهم اسفندماه ۹۴، محمد جواد لاریجانی، رئیس ستاد حقوق بشر ایران، اعلام کرد، که جمهوری اسلامی ایران با این انتخاب مخالف است.

دخالت حکومت اسلامی ایران در امور داخلی کشورهای همسایه

نگاهی کوتاه به‌خبر هر روزه رسانه‌ها می‌تواند نشان دهد که حکومت اسلامی ایران در روابط خود با همسایگان، در وضعیت نامطلوبی به‌سر می‌برد. روابط این حکومت با همسایگان جنوبی (کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس)، در بدترین وضعیت در طول تاریخ حکومت اسلامی ایران قرار دارد و این را از اخبار رسمی و غیررسمی می‌توان دریافت.

همسایه شمالی ایران، یعنی جمهوری آذربایجان نیز از دیگر همسایگانی است که می‌توان روابط نامناسب حکومت اسلامی ایران را به‌راحتی در رسانه‌ها دریافت. احضار مکرر سفرا از سوی دو طرف و اعتراضات دو جانبه نشانه‌ای از این موضوع است.

همسایه مهم غربی ایران، یعنی ترکیه نیز از جمله همسایگانی است که سرد و پرتنش شدن روابط با این کشور، به‌ویژه در رابطه با جنگ داخلی سوریه و دخالت طرفین در آن، هشداردهنده است.

اخیراً نیز اختلاف‌نظر حکومت اسلامی ایران و حکومت افغانستان در مورد پیمان استراتژیک کابل- واشنگتن سردی‌هایی را در روابط دو جانبه ایجاد کرده است.

به‌این ترتیب، هنوز جوهر توافق اخیر درباره برنامه اتمی حکومت اسلامی خشک نشده است که سران حکومت قصد خود را برای صدور تروریسم و ناامنی در منطقه آشکار می‌کنند.

ترورهای اخیر که برای دخالت در امور داخلی بحرین برنامه‌ریزی شده بود، به‌همراه صدور تروریست‌ها به‌یمن، لبنان، عراق، سوریه و... بر اساس سیاست‌های کلان حکومت اسلامی برای چنگ انداختن بر کشورهای منطقه است.

اما نایب رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی مدعی شده که: جمهوری اسلامی ایران از قدرت دفاعی و دریایی خود در جهت برقراری امنیت منطقه استفاده می‌کند و در امور داخلی کشورها دخالتی ندارد.

پنجمین اجلاس مشترک وزیران خارجه کشورهای عربی عضو سازمان همکاری خلیج و پادشاهی اردن هاشمی و مراکش روز ۹ مارس ۲۰۱۶ در ریاض برگزار شد. در بیانیه پایانی اجلاس بر حق حاکمیت امارات متحده عربی بر جزایر سه گانه تنب کوچک، تنب بزرگ و ابوموسی و بر آب‌های اقلیمی و فضای اقلیمی و فلات قاره و منطقه اقتصادی سه جزیره به‌عنوان جزئی غیر قابل تجزیه از امارات متحده عربی، تأکید شد.

شرکت‌کنندگان در اجلاس هرگونه اقدامات ایران در جزایر مذکور را باطل و غیرقابل قبول دانسته و از حقایق تاریخی و قانونی حاکی از حق حاکمیت امارات متحده عربی بر جزایر نمی‌کاهد.

وزیران مجدداً از جمهوری اسلامی ایران دعوت نمودند؛ به‌تلاش‌های امارات متحده عربی برای حل مسأله از طریق گفتگوهای مستقیم و یا دادگاه عدل بین‌المللی؛ پاسخ مثبت دهد.

وزیران شرکت‌کننده در اجلاس، مداخله ایران در امور داخلی کشورهای عضو شورا و منطقه را به‌طور کامل رد کرده و بر محکومیت حمله به‌سفارت پادشاهی عربی سعودی در تهران و کنسولگری سعودی در مشهد، تأکید نمودند. اجلاس

مسئولیت کامل چنین اقدامات تروریستی را به موجب توافقنامه‌های وین ۱۹۶۱ م و ۱۹۶۳ م و قانون بین‌المللی را که مسئولیت حمایت از نمایندگی‌های دیپلماتیک را به‌عهده کشورهای میزبان می‌داند؛ به‌عهده ایران دانسته و از این کشور خواستند؛ به‌طور کامل و اصولی التزام خود را به‌قوانین بین‌المللی و حسن همجواری و احترام به‌حق حاکمیت کشورها و عدم دخالت در امور داخلی آن‌ها و عدم استفاده از نیروی قهری و یا تهدید به‌استفاده از زور، اعلام و اظهارات برخی مسئولان جمهوری اسلامی ایران را علیه کشورهای شورا و دخالت در امور داخلی آن‌ها، رد کردند.

وزیران، بر ضرورت التزام ایران به‌توافق بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای (۵+۱) در ماه جولای ۲۰۱۵ م در خصوص برنامه اتمی ایران، تأکید کردند. وزیران شرکت‌کننده در اجلاس بر اهمیت نقش سازمان انرژی هسته‌ای بین‌المللی در این خصوص و ضرورت به‌کارگیری مکانیسمی فعال برای اطمینان از اجرای تفتیش و مراقبت از کلیه پایگاه‌های هسته‌ای خصوصاً پایگاه‌های نظامی و اعاده سریع و فعال تحریم‌ها (در صورت عدم اجرای تعهدات توسط ایران) تأکید کردند.

وزیران بر اهمیت اجرای قطعنامه شماره ۲۲۳۱، شورای امنیت سازمان ملل در جولای ۲۰۱۵ م در خصوص توافق اتمی و خصوصاً بخش موشک‌های بالستیک و دیگر انواع اسلحه، تأکید کردند.

در خصوص سوریه، وزرای شرکت‌کننده نسبت به‌گفتگوهایی که تحت نظر سازمان ملل متحد برای رسیدن به‌راه حل سیاسی و پایان درگیری‌ها در سوریه انجام می‌شود؛ ابراز امیدواری کردند. وزیران شرکت‌کننده در اجلاس بر مواضع ثابت در حفظ وحدت سوریه و ثبات و سلامت اقلیمی آن تأکید نموده و التزام کشورهای متبوع خود را نسبت به‌رفع مشکلات ملت سوریه که در نتیجه بحران به‌سختی گرانید؛ اعلام نمودند. آن‌ها بر اهمیت اجرای قطعنامه ۲۱۶۵ شورای امنیت سازمان ملل متحد صادره در ۱۴ جولای ۲۰۱۴ م در خصوص رساندن کمک‌های انسانی به‌صورت مستقیم به‌سوریه و بدون ایجاد موانع، تأکید و از تلاش‌های سازمان ملل متحد و سازمان‌های حقوق بشری در رساندن کمک‌های فوری و اضطراری مورد نیاز مردم محاصره شده در جبهه‌های نبرد در سوریه، استقبال کردند.

در مورد عراق، وزیران، بر اهمیت برنامه جامع و فراگیر و بدون استثنا نمودن هر کدام از بخش‌های ملت عراق در روند سیاسی و اجرای تمامی اصلاحاتی که در گذشته و در سال ۲۰۱۴ م مورد توافق قرار گرفت؛ برای پاسخ به‌نیازهای ملت برادر (عراق)، تأکید کردند.

وزیران، بر تصمیم شورای وزیران کشور دولت‌های عربی در دوره ۳۳ در تاریخ ۲ مارس ۲۰۱۶ م که در پایتخت تونس برقرار گردید و در آن حزب‌الله به‌دلیل اقدامات خطرناک برای تزلزل امنیت و صلح اجتماعی در بعضی از کشورهای عربی، حزبی تروریستی خوانده شد، تأکید کردند.

تشکیلات خودگردان فلسطین، حکومت اسلامی ایران را به‌دخالت در امور داخلی فلسطینی‌ها متهم کرد. سخنگوی تشکیلات خودگردان فلسطین، نبیل ابو ردینه، با اشاره به‌اظهارات اخیر مقامات حکومت اسلامی ایران در خصوص کمک‌های مالی این کشور به‌خانواده‌های فلسطینی که بستگان یا خانه‌هایشان را در نتیجه خشونت‌های ارتش اسرائیل از دست داده‌اند، گفت: بهتر است حکومت اسلامی ایران به‌جای استفاده از مسیرهای انحرافی و غیررسمی کمک‌های مالی خود را به‌فلسطینیان به‌«بنیاد شهدا و زندانیان» تشکیلات خودگردان فلسطین بفرستد.

مقامات حکومت اسلامی ایران، در روزهای اخیر گفتند به‌خانواده‌های هر فلسطینی که توسط ارتش اسرائیل کشته شده باشد مبلغ ۷ هزار دالر کمک مالی می‌پردازند. حکومت اسلامی ایران، همچنین گفته است که هر خانواده فلسطینی نیز که خانه‌اش توسط ارتش اسرائیل نابود شده باشد ۳۰ هزار دالر کمک مالی از سوی تهران دریافت می‌کند.

حکومت اسلامی ایران، از این مبالغ به‌عنوان پشتیبانی مالی از «انتفاضه فلسطینی» یاد کرده است که در ماه‌های گذشته به‌کشته شدن ۱۸۰ فلسطینی و حدود ۳۰ اسرائیلی منجر شده است. تشکیلات خودگردان فلسطین از خشونت‌های جاری میان اسرائیل و فلسطین‌ها به‌عنوان «انتفاضه» یاد نمی‌کند.

سخنگوی تشکیلات خودگردان فلسطین اظهارات مقامات حکومت اسلامی ایران را غیرقابل قبول و نقض حاکمیت قانونی تشکیلات خودگردان فلسطین و حقوق بین‌الملل و همچنین دخالت در امور داخلی فلسطینی‌ها و کشورهای عرب منطقه دانسته است.

در پی اظهارات اخیر مقامات تهران مبنی بر پشتیبانی مالی از خانواده‌های فلسطینی، دولت اسرائیل، جمهوری اسلامی ایران را متهم به حمایت از تروریسم از جمله حمایت از گروه‌های فلسطینی کرد.

مقامات حکومت اسلامی ایران، همواره ادعا دارند که کمک‌هایشان به عراق و سوریه مستشاری است و هیچ حضور نظامی از سوی ایران در سوریه و عراق وجود ندارد.

سردار سرتیپ محمد اسماعیل کوثری، رئیس کمیته دفاعی امنیتی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار دفاعی امنیتی گروه سیاسی باشگاه خبرنگاران جوان؛ گفته است: «آزادگان جهان کمک‌های مستشاری ما را دریافت می‌کنند و در مبارزه با تروریسم از آن استفاده خواهند کرد.»

یک منبع آگاه در «لشکر فاطمیون» در گفت‌وگو با خبرنگار دفاعی امنیتی گروه سیاسی باشگاه خبرنگاران جوان؛ درباره ادعای وزیر خارجه امریکا مبنی بر این‌که ایران نیروهای خود را از سوریه خارج کرده است، اظهار داشت: مستشاران نظامی ایرانی در حلب حضور دارند.

او ادامه داد: ادعای «جان کری» وزیر خارجه امریکا در این زمینه صحت ندارد.

اما فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران، تأیید کرده که نیروهای یگان صابربین، از نیروهای تکاور سپاه در سوریه و عراق حضور دارند. اما او نیز گفته که ماموریت این نیروها «مستشاری» است.

خبرگزاری فارس گزارش داده که سردار محمد پاکپور، فرمانده نیروی زمینی سپاه، پنجشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۴، در جریان یک سخنرانی گفته است: «وقتی که همه‌ها از مرزهای کشور به‌باورهای ما شروع شد، یگان صابربین و دیگر یگان‌های نیروی زمینی به صورت مستشاری به‌منطقه رفتند تا تعدی به‌حرم حضرت زینب و همین‌طور حرم اهل بیت در عراق نشود.»

در ادبیات رسمی حکومت اسلامی ایران، از این نیروها به‌عنوان «مدافعان حرم» نام برده می‌شود.

آیت‌الله علی خامنه‌ای هم گفته است که اگر نیروهای نظامی ایران به‌سوریه و عراق اعزام نمی‌شدند، جبهه جنگ به‌داخل کشور منتقل می‌شد.

این در حالی است که کشورهای غربی و برخی ناظران، حمایت نظامی، سیاسی و اقتصادی حکومت اسلامی از دولت بشار اسد در جنگ داخلی سوریه را یکی از دلایل اصلی بحران پنج ساله این کشور می‌دانند.

همچنین برخی گزارش‌ها از جمله گزارش دیده بان حقوق بشر، عنوان کرده که حکومت اسلامی با تشکیل واحدهای نظامی از افغان‌ها و پاکستانی‌ها، تعدادی از آن‌ها را نیز برای جنگ در سوریه و عراق به‌این کشورها اعزام کرده است.

در جریان جنگ داخلی سوریه، نزدیک به نیم میلیون انسان کشته و میلیون‌ها نفر آواره شده‌اند. ده‌ها فرمانده و سرباز سپاه پاسداران نیز در این جنگ کشته شده‌اند.

مدیرکل «بنیاد شهید و امور ایثارگران» اعلام کرد که تاکنون از استان تهران ۱۲۳ نفر در درگیری‌های سوریه و عراق کشته شده‌اند.

نادر نصیری روز سه‌شنبه ۲۷ بهمن‌ماه ۱۳۹۴، در گفت‌وگو با سایت محلی «بهارستانه»، گفت: «۱۲۳ شهید مدافع حرم در تهران وجود دارد که باید با انجام درست وظایف به‌خون شهدا احترام بگذاریم».

او افزود: «شهدای مدافع حرم برای دفاع از اسلام و جلوگیری از رسیدن آتش جنگ به‌کوچه و خیابان‌های ایران می‌جنگند و ما هم در داخل کشور وظایف خود را به‌درستی انجام دهیم تا راه‌های نفوذ را ببندیم».

۱۲۳ نفری که مدیرکل «بنیاد شهید و امور ایثارگران» اعلام کرده در سوریه یا عراق کشته شده‌اند در قالب گروه «مدافعان حرم» به‌این کشورها اعزام شده بودند.

این گروه در نخستین ماه‌های آغاز درگیری‌ها در سوریه از سوی قرارگاه «امام حسین» وابسته به سپاه پاسداران تشکیل شد تا نیروهای مورد نیاز در جنگ با مخالفان بشار اسد را در ایران سازماندهی کند.

ثبت‌نام برای عضویت در این گروه آن‌طور که محسن کاظمینی، فرمانده سپاه تهران بزرگ اعلام کرده در نواحی بسیج تهران بزرگ صورت می‌گیرد.

«مدافعان حرم» در استان‌ها و شهرهای دیگر نیز فعالیت گسترده‌ای دارد به‌طوری که طی سه سال گذشته ده‌ها عضو آن از شهرها و روستاهای ایران برای جنگ با مخالفان بشار اسد راهی سوریه شده‌اند.

بسیاری از اعضای «مدافعان حرم» را نیروهای رسمی سپاه و بسیج تشکیل می‌دهند و بیش‌ترین کشته‌های ایران در درگیری‌های سوریه و عراق نیز مربوط به‌این دو نهاد نظامی است.

افغان‌ها و پاکستانی‌های مقیم ایران نیز از دیگر اعضای گروه «مدافعان حرم» هستند که در قالب دو گردان «فاطمیون» و «زینبیون» سازماندهی می‌شوند.

از تعداد کشته‌های این دو گردان نیز تاکنون آمار رسمی منتشر نشده، اما هر هفته گزارش‌های متعددی از کشته‌شدن برخی از نیروهای آن‌ها در سوریه از سوی رسانه‌های محلی منتشر می‌شود.

هزینه‌های هنگفت جنگ سوریه و عراق

فعالیت و حضور نظامی حکومت اسلامی ایران در جنگ‌های داخلی سوریه و عراق ابعادی گسترده یافته است. بنا به‌رآورد کارشناسان نظامی، از سال ۲۰۱۱ تا کنون ایران حدود ۹ تا ۱۵ میلیارد دلار فقط در سوریه هزینه کرده است. در دهه‌های گذشته حضور نظامی کشورهای نظیر آمریکا، روسیه، بریتانیا و فرانسه در جنگ‌های گوناگون فرامرزی انتقادهای شدیدی را در این کشورها در پی داشته است. به‌ویژه طولانی شدن جنگ‌ها منجر به‌تحمیل هزینه‌های مالی گزافی به‌مالیات‌دهندگان این کشورها شده است.

سایت آلمانی اشپیگل آنلاین، در گزارشی به‌بررسی حضور نظامی ایران در کشورهای منطقه و هزینه‌های مرتبط با آن، به‌ویژه در کشورهای عراق و سوریه پرداخته است.

بنابراین گزارش، ایران هم اکنون در دو جنگ در کشورهای عراق و سوریه شرکتی فعال دارد و در مقایسه با دیگر نقش‌آفرینان بین‌المللی و منطقه‌ای، هیچ کشوری به حد ایران در جنگ‌های داخلی کنونی عراق و سوریه مستقیماً درگیر نبوده است.

برخی از فعالیت‌های نظامی ایران در این دو کشور توسط خود مقامات ایرانی تأیید شده‌اند و برخی دیگر از این فعالیت‌ها به‌طور غیرمستقیم از سوی مخالفان جمهوری اسلامی یا شواهد و مدارک به‌اثبات رسیده‌اند. از پیامدهایی که

به‌طور غیرمستقیم از حضور ایران در این دو کشور پرده برداشته‌اند، می‌توان به‌کشته شدن یا اسارت سربازان و فرماندهان نظامی ایران اشاره کرد. سرنگونی پهبادها یا غنیمت گرفتن برخی سلاح‌های ایرانی، نمونه‌های دیگری از این دست هستند.

بنا به‌گفته برخی از مقامات عراقی و تصاویری که از هواپیماهای جنگنده ایرانی در عراق گرفته شده است، حکومت اسلامی با نیروی هوایی خود مواضع گروه «دولت اسلامی» (داعش سابق) را دست‌کم در عراق بارها بمباران کرده است.

بر اساس گزارش آشپینگ آنلاین، ایران نه تنها خدمات مستشاری به‌متحدان خود در عراق و سوریه ارائه می‌دهد، بلکه به‌طور گسترده دست به‌ارسال سلاح به‌این کشورها زده و می‌زند.

ایران در هر دو کشور سوریه و عراق دست به‌سازماندهی و ایجاد گروه‌های شبه‌نظامی زده است. در عراق گروه‌های شبه‌نظامی شیعه بعضاً تحت فرماندهی مستقیم یا غیرمستقیم ایران قرار دارند.

پس از ناکامی‌های ارتش سوریه در نبرد با شورشیان مسلح، کارشناسان نظامی ایران به‌مقامات سوری تفهیم کردند که ارتش این کشور بافتی کلاسیک داشته و برای جنگ‌های شهری سازماندهی نشده است. ایران در سوریه نیز تشکیلاتی شبه‌نظامی با الگوی بسیج در ایران به‌وجود آورده است.

مقامات نظامی و سیاسی ایران بارها اذعان داشته‌اند که کارشناسان نظامی ایران در عراق و سوریه به‌عنوان مشاور نظامی و مستشار حضور دارند.

ایران نه تنها به‌صورت آشکار و پنهان نیروهای رسمی نظامی خود را به‌این دو کشور اعزام کرده، بلکه امکان اعزام برخی از نیروهای داوطلب ایرانی و خارجی به‌این کشورها را فراهم ساخته است.

بنا به‌ارزیابی کارشناسان نظامی، جنگ داخلی در کشورهای سوریه و عراق از جمله موضوعات مهم در سیاست خارجی ایران به‌شمار می‌آید. ایران و عراق بیش از ۱۵۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارند و ظهور و رشد گروه‌های تندرو سنی، نظیر «دولت اسلامی» می‌تواند تهدیدی برای امنیت ایران باشد.

به‌نظر برخی کارشناسان، گرچه ایران مرز مشترکی با سوریه ندارد، اما این کشور دارای اهمیتی استراتژیک برای ایران به‌عنوان قدرت منطقه‌ای است. مناقشه ایران با اسرائیل از یکسو و کمک‌های نظامی ایران به‌حزب‌الله لبنان و مخالفان مسلح فلسطینی از سوی دیگر، دلایلی برای اهمیت سوریه در چارچوب استراتژی منطقه‌ای ایران هستند.

جنگ داخلی سوریه موقعیت منطقه را تغییر می‌دهد و یکی از تأثیرات بسیار مهم آن ظاهراً گسترش جای پای حکومت اسلامی ایران در شرق مدیترانه و سوریه است. هر چند هنوز سرنوشت آینده حاکمیت سوریه و بشار اسد و حامیان آن چندان قابل پیش‌بینی نیست. اما اگر حکومت سوریه با قدرت اپوزیسیون مسلح کنونی سوریه که مورد حمایت عربستان سعودی، ترکیه و غرب هستند بی‌تردید موقعیت سابق حکومت اسلامی ایران و حزب‌الله لبنان دگرگون شده و به‌ضرر آن‌ها تمام خواهد شد.

سال ۲۰۱۲، سرکوب خشن اعتراضات مردمی و دخالت دولت‌های جهانی و منطقه‌ای، به‌جنگ داخلی خونینی بدل شد که هنوز هم ادامه دارد. آن موقع، ایران حزب‌الله لبنان را تشویق کرد تا به‌نیروهای نظامی و امنیتی حکومت سوریه بپیوندد. از سوئی، حکومت اسلامی شماری از پرسنل نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را برای مشاوره نظامی به‌ولت اسد در سوریه مستقر کرد که شماری از آن‌ها از ابتدا مستقیماً در میدان جنگ بودند. حکومت اسلامی ایران، همچنین بر اعزام شبه‌نظامیان شیعه عراقی (در سال ۲۰۱۲)، افغانستانی (در سال ۲۰۱۳)، و پاکستانی (در سال ۲۰۱۴) نظارت داشت.

حکومت اسلامی ایران، نیروهای مسلح «شبیحه» و «کمیته‌های مردمی» را در قالب نیروی شبه‌نظامی متشکل از ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار جنگجو موسوم به «نیروهای دفاع ملی» بر مبنای الگوی نیروی بسیج در ایران، سازمان‌دهی کرد. باور عمومی بر این است که فرماندهان سپاه «نیروهای دفاع ملی» را که به‌ر قیبه برای «ارتش عربی سوریه» بدل شده است، هدایت می‌کنند.

ایران اخیراً صدها نفر از پرسنل سپاه پاسداران را برای کمک به حزب‌الله و نیروهای سوری اعزام کرده است. هر چند شمار دقیق آن‌ها روشن نیست، اما در کنار ۴ تا ۵ هزار نیروی حزب‌الله و چندین هزار شبه‌نظامی شیعه و نیروهای قدس سپاه پاسداران، احتمالاً تعداد آن‌ها از صدها تا چند هزار نفر برسد.

حکومت اسلامی ایران، اوایل کشته‌شدگان خود را اعلام نمی‌کرد اما از حدود دو سال پیش است که این حکومت رسماً برخی مواقع به‌دادن تلفات در میدان نبرد در سوریه اذعان کرده است. مداخله تهران در جنگ سوریه، عامل پیش‌برنده فرقه‌گرایی فزاینده و جهادگری بی‌سابقه در سال‌های اخیر در خاورمیانه بوده است.

این مسأله بیس از پیش کشورهای رقیب ایران، یعنی «ترکیه، عربستان سعودی، و قطر» را حول يك محور سنی گردهم آورد و به‌مداخله تحت رهبری سعودی در یمن کمک کرد.

اگر هر چند هم همکاری حکومت اسلامی ایران و روسیه محدود باشد، اما تعامل نظامی با يك ابرقدرت سرمایه‌داری برای این حکومت، تجربیات نظامی فراوانی به‌همراه دارد. ایران بودجه نظامی‌اش را ۳۲ و نیم درصد افزایش داده است و تجربه حضور در سوریه می‌تواند به‌استفاده بیشتر از این منابع جدید، کمک کند. همکاری ایران با روسیه در سوریه، ممکن است به‌افزایش خرید نظامی ایران از مسکو بیانجامد.

اما تفاوت بزرگ که بین حمایت روسیه و حکومت اسلامی ایران از سوریه وجود دارد این است که دخالت روسیه در این کشور رد راستای اهداف اقتصادی و سیاسی و نظامی‌اش است و هر جا این منافع تامین شود برای اهمیتی ندارد که مخالفین اسد باشند یا موافقین آن. اما حکومت بشار اسد برای حکومت اسلامی هم جایگاه استراتژیک مهمی دارد. حکومت اسلامی این کشور ر ابرزگترین متحد خود در مقابل اسرائیل می‌بیند و هم چنین راهی در پیوند با حزب‌الله لبنان و تسلیح آن است. از این‌رو، رفتن اسد در هر شکلی، برای حکومت اسلامی و حزب‌الله لبنان بسیار گران تمام خواهد شد.

بحران نشر ایران در سال ۱۳۹۴

سانسور یکی از عوامل اصلی و مهم و تأثیرگذار در عرصه مطالعه و کتاب‌خوانی است. یعنی هم کتاب‌های نویسندگان سانسور می‌گردد و هم اگر کسی کتاب‌های ممنوعه را بخواند، تحت پیگرد قرار می‌گیرد. در سال گذشت، تیراژ کتاب باز هم سیر نزولی طی کرد. به‌گفته معاون وزیر ارشاد تیراژ متوسط کتاب در نیمه نخست سال ۹۴ نسبت به‌سال گذشته، ۱۲ درصد کاهش داشت. وزیر ارشاد بهمن ماه سال پیش گفته بود تیراژ کتاب در ایران به ۷۰۰ نسخه رسیده است.

از سال‌ها پیش اغلب دست‌اندرکاران صنعت نشر ایران از بحرانی بودن وضعیت نشر کتاب و کاهش میزان مطالعه ناراضی بودند؛ گرچه آمار رسمی و اظهارات مسئولان در این زمینه ضد و نقیض است. درباره علت کم‌رغبتی مردم به‌خرید کتاب و مطالعه تحلیل‌ها و نظرهای متفاوتی وجود دارد. عده‌ای سانسور را عامل اصلی می‌دانند و عده دیگری معضل صنعت نشر در ایران را ساختاری ارزیابی می‌کنند.

در این میان برخی نیز اینترنت و دنیای مجازی را عامل کم‌توجهی به‌کتاب معرفی می‌کنند و شماری از کارشناسان مقصر اصلی را مجموعه سیاست‌های فرهنگی حکومت اسلامی می‌خوانند که به‌باور آن‌ها با تغییر دولت‌ها تفاوت چشم‌گیری نمی‌کند.

علت هر چه باشد، روند نزولی تیراژ کتاب از نخستین سال‌های شکل‌گیری حکومت اسلامی آغاز شد و همچنان ادامه دارد.

به‌گزارش سایت خبری «نسیم»، علی جنتی وزیر ارشاد اقرار کرده که به‌رغم افزایش عنوان کتاب‌های منتشر شده در سال ۹۳ تیراژ متوسط کتاب از سه هزار نسخه به ۷۰۰ نسخه کاهش یافته است.

مطابق آمار مؤسسه خانه کتاب تیراژ متوسط کتاب‌های منتشر شده از ابتدای سال ۹۴ تا بهمن ماه اندکی کمتر از دو هزار نسخه بوده است.

عباس صالحی، معاون فرهنگی وزیر ارشاد آبان ماه امسال صنعت نشر ایران را دچار مشکلات گوناگون خواند و تأکید کرد که این صنعت امروز گرفتار «رکود مضاعف» است.

از سوی دیگر بسیاری از کارشناسان، بخشی از افزایش عنوان کتاب‌های منتشر شده در هر سال را حاصل کتاب‌سازی با استفاده از رانت می‌دانند.

در جمهوری اسلامی نهادها و مؤسسه‌هایی با استفاده از بودجه عمومی کتاب منتشر می‌کنند و با استفاده از همان رانت‌ها این کتاب‌ها را خریده و در مواردی مجانی توزیع می‌کنند.

در ایران ۱۲ هزار ناشر ثبت شده وجود دارد و تعداد آن‌ها چهار برابر تعداد کتاب‌فروشی‌هایی است که بسیاری از آن‌ها برای فرار از ورشکستگی درآمد اصلی خود را از طریق فروش کالاهایی غیر از کتاب کسب می‌کنند.

تیراژ متوسط کتاب از ابتدا تا انتهای دهه ۸۰ خورشیدی ۴۳ درصد کاهش یافته و از ۵۲۰۰ نسخه به کمتر از ۳ هزار نسخه رسیده و در ۴ سال گذشته نیز این میزان بیش از سی درصد دیگر کمتر شده است.

حدود سه سال پیش علی اکبر اشعری رئیس وقت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اعلام کرد که سرانه مطالعه غیر درسی ایرانیان در شبانه‌روز ۲ دقیقه بیشتر نیست که با افزودن زمان درس خواندن به آن، به ۶ دقیقه می‌رسد.

برخلاف آنچه آمار رسمی گویای آن است، رشد سرانه مطالعه در ایران در اظهارات و ادعاهای مسئولان دولتی حیرت‌انگیز است. وزیر ارشاد وقت محمد حسینی هم تابستان ۱۳۹۰، میزان سرانه مطالعه کتاب‌های غیردرسی را با

اندکی احتیاط بین ۱۲ تا ۱۸ دقیقه اعلام کرد و گفت، اگر زمان خواندن دعا و روزنامه و مجله را هم به این رقم اضافه کنیم سرانه مطالعه در ایران به ۷۶ دقیقه می‌رسد.

اندکی پس از این سخنان جواد حسینی فرماندار مشهد در گردهمایی اعضای انتصابی انجمن کتابخانه‌های عمومی این شهر سرانه مطالعه ایرانیان را به ۹۵ دقیقه ارتقا داد.

محمد سالاری، مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی و مطالعات فرهنگی و کتابخوانی نیز در این مسابقه گام بعدی را بلندتر برداشت و مدعی شد آمار دو دقیقه‌ای سیاه‌نمایی است و سرانه مطالعه هر ایرانی در واقع به دو ساعت می‌رسد.

از ژاپن، به‌عنوان رکورددار کتابخوانی جهان، با سرانه مطالعه ۹۰ دقیقه در روز است.

در کنار آمار رسمی شواهد دیگری نیز وجود دارد که بیانگر وضعیت بحرانی نشر در ایران به‌ویژه در سال‌های اخیر است. دی ماه سال گذشته، کتاب‌فروشان و ناشران خیابان کریمخان در دیدار با شهردار منطقه ۶ تهران از تعطیل شدن

۱۰۰ کتاب‌فروشی پایتخت در یک سال گذشته خبر دادند.

مدیران نشر چشمه و ثالث از شرکت‌کنندگان در این نشست بوده‌اند. این نشست در حالی برگزار می‌شد که فعالیت نشر چشمه به‌حالت تعلیق درآمده است. در هفته سوم اسفند ماه نیز خبرگزاری مهر از تعلیق فعالیت چند ناشر دیگر از جمله نشر ثالث توسط وزارت ارشاد خبر داد.

ادامه دارد